Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

№ 187 (10.183).
1991 йил
26 сентябрь
пайшанба

Баҳоси 8 тийин.

БУ УЛУҒ КУНЛАРГА ЕТГАНЛАР БОР, ЕТМАГАНЛАР БОР

24 сентябрь куни Тошкентда ўзбеклар (туркистонликлар)нинг биринчи халқаро учрашуви бўлди. Бу учрашув «Эл» халқаро уюшмасининг ташаббуси билан ташкил этилди.

Учрашувда ҳозирда чет эл мамлакатларида, жумладан, Америка Қўшма Штатлари, Германия, Афғонистон, Саудия Арабистони, Сурия, Иордания, Туркия, Австралияда яшаётган ўзбек ватандошларимиз, қардош қўшни республикалардан келган меҳмонлар иштирок этдилар.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов учрашув қатнашчиларини самимий табриклади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ *И. А. КАРИМОВ нутқи*

Ассалому алайкум, азиз биродарлар!

Озод, мустақил она диёримиз — Ўзбекистонга, ота-боболаримиз азиз хоки ётган она тупроққа, бобо-замин Туркистонга хўш, келибсиз, азиз ватандошлар, юртдошлар, жигарбандлар!

Қадамларингиз қутлуғ бўлсин, ҳурматли дўстлар!

Бугунги учрашув фақат ўзбеклар билангина эмас, балки тожик, қозоқ, қирғиз, туркман қардошларимиз билан ҳам учрашувдир.

Шу қутлуғ айёмларда дийдор кўришиб, юзма-юз бўлиб, халқимиз, ватанимиз истиқболи тўғрисида мулоқот олиб бораётганимиз учун ҳаммамиз шукроналар айтмоғимиз керак.

Чунки бу улуғ, тарихий кунларга етганлар бор, етмаганлар бор!

Мен бу онларни улуғ ва тарихий деганим бежиз эмас.

Бунинг боиси бу учрашувимиз Ўзбекистон Мустақил Республика деб эълон қилинган дастлабки кунларда ўтмоқда.

Бунинг сабаби бу учрашувимиз улуғ бобомиз, бизнинг фахримиз, буюк мутафаккир Низомиддин Мир Алишер Навоий айёмини нишонлаш олдидан ўтаётганидир.

Мана шу ватанимиз, миллатимиз, халқимиз учун қўшалоқ байрам билан сиз азизларни, сиз орқали барча ватандошларимизни, узоқ йиллар давомида она юртидан, элидан, қариндошларидан айрилиб, мусофирлик ҳижронларини тортган қондошларимизни чин қалбимиздан табриклашга, қутлашга рухсат бергайсизлар.

Имоним комилки, бу воқеалар ўзбек халқининг ҳар бир фарзанди, ватанпарварлар, юртпарварлар юрагида мангу сақланади.

Азиз дўстлар!

Ҳаммамизга маълумки, мустақилликка эришиш, эркинлик ва озодлик йўли ҳеч қачон енгил бўлган эмас. Биз халқимизнинг, бутун ватанпарвар элимизнинг юз йиллар давомида қилган орзу-умидини рўёбга чиқариш — Ўзбекистонимиз, она юртимиз фаровон яшаши учун, етук мамлакатлар сафидан ўрин олиши, умуминсоний тараққиёт йўлига тушиши учун дастлабки қадам қўйдик.

Халқимизни маънавий ва руҳий жиҳатдан эркинликка чиқариш, фуқароларимизнинг анъаналари ва урф-одатларини, ноҳақ унутиб юборилган ва ўз юртининг мустақиллиги ва озодлиги учун жон фидо қилган аждодларимиз пок номларини қайта тиклаш йўлида қатъий қадамлар қўйдик.

Жумҳуриятимиз, эл-юртимиз бой, жуда катта имкониятга эгадир. Еrosти ва ер устидаги бойликларимизни меҳнатсевар, заҳматкаш халқимиз энди бутунлай ўз манфаати учун, оғир қисматини енгиллатиш учун, ўзига, келажак авлодларимизга эркин ва барқарор ҳаёт қуриш учун ишлатади.

Лекин бу ниятлар, бу режалар ва мақсадларга эришиш учун қанчадан-қанча машаққатли ва хавфли йўлларни босиб ўтишимиз, кўпдан-кўп оғир синовларни енгишимиз талаб этилади.

Биз яхши тушунамизки, ҳеч қайси тузум, ҳеч қандай ҳокимият шундай улкан, қимматбаҳо хом ашёни арзонгина етказиб берадиган, аслида мустамлака ҳолига тушиб қолган юртни ўз хоҳиши билан, осонликча қўлдан чиқармайди. Буни биз ҳаммамиз жуда яхши англашимиз зарур.

Биз ўз кучимизни яхши биламиз, ўз халқимизга ишонамиз. Биз тинчлик ва осойишталик тарафдоримиз ва фақаттина тинчлик йўли билан, бирорта инсоннинг бурнини қонатмасдан ўз мақсадларимизга эришишга ҳаракат қиламиз ва ўз ниятимизга етамиз, иншоолло!

Бундай олий мақсадларга эришишнинг, халқимизга фаровон ва тинч-тотув турмушни таъминлашнинг, менинг фикримча, битта ягона шарти бор, у ҳам бўлса — биз ҳаммамиз, авваламбор ўз халқимиз, ўз миллатимиз бир тан, бир жон бўлиб, ҳамжиҳатликда курашишимиз, меҳнат қилишимиз зарур.

Шу эзгу орзуларни амалга ошириш учун ўлкамиздаги барча соғлом ватанпарвар кучларни, сиз, азиз ватандошларимизни, юртдошларимизни она тупроғимиз ҳаққи бирлашишга даъват этаман!

Энг аввало ҳар қандай мафкуравий келишмовчиликлардан йироқ бўлишимиз зарур. Ҳар хил гина-аламларни четга суришимиз керак, улуғ ўзбек халқи, бутун туркистонликларга хос олижаноб фазилатлар ва ватанпарварлик анъаналарига муносиб бўлайлик.

Мен, Ўзбекистон Президенти сифатида, менга халқимиз юклаган бутун масъулиятни зиммамга олиб, сиз, азиз дўстларимни ишонтириб айтаманки:

— Ўзбекистонимиз чинакам эркин ва озод жумҳурият бўлади;

— унда барча инсонларнинг ҳуқуқлари тенг ҳимоя қилинади;

— юртимиз жаҳон тараққиётига бағир очиб, маърифат ва имонни ардоқловчи, одам қадри-қимматини эъзозлайдиган юрт бўлади. Мен шунга ишонаман ва сизни ҳам ишонишга чақираман.

Қадрли ватандошлар!

Дунёда ўзбекман деган, туркистонликман деган ҳар бир инсоннинг асл ватани шу тупроқдир.

Бу тупроқда улуғ бобокалонларимиз хоки ётибди. Шу заминда ўтганлар ва шу заминни қумсаб, унга етолмаганлар руҳи-покларига бош эгамиз. Ота-боболаримизнинг арвоҳлари бизнинг ватанимиз учун қилаётган хизматларимиздан доим шод бўлсин.

Азизлар!

Сизларга, оилаларингизга соғлиқ, омонлик, бахт-саодат тилайман!

Халқ учун, ватан учун, она диёр равнақи йўлида қилинаётган барча ҳайрли ишларингизда толе ёр бўлсин!

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Президенти Кенгашининг аъзоси, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Э. Самандаров, «Эл» халқаро уюшмасининг раиси А. Мақсудий, Улуғбек номидаги республика жамғармасининг раиси, Ўзбекистон ёшлар иттифоқи Марказий Қўмитасининг биринчи котиби А. Носиров. Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, шунингдек Афғонистон, Саудия Арабистони, Сурия, Туркия, Австралия каби мамлакатларда истиқомат қилаётган ватандошларимизнинг вакиллари ҳамда қардош республикалардан учрашувга ташриф буюрган Тожикистон, Қирғизистон, қозоғистонлик меҳмонлар ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Учрашув Ўзбекистон Республикасининг давлат Мустақиллиги эълон қилинган ҳамда буюк ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллик юбилейи байрами кунларида бўлиб ўтаётганлиги, ўзбекистонлик ватандошлар билан дийдор кўришиш улуғ тарихий кун бўлиб қолиши алоҳида таъкидланди. Муҳим аҳамиятга эга бўлган бу учрашув чет эллардаги ватандошларимиз билан алоқаларнинг яхши йўлга қўйилишига хизмат қилади.

Ҳа, Навоийдек улуғ сиймолар, Темурдек жаҳонгирлар, Беруний, Улуғбек, Ибн Синодек буюк алломалар ўтган бу табаррук замин, қадимий ватан энди-энди эркин нафас оляпти. Азалий миллий қадриятларимиз, тилимиз, урф-одатларимиз тикланяпти.

Биз яхши, биламизки, деб айтилди учрашувда, Ғарб ва Шарқнинг илғор мамлакатларига нисбатан Ўзбекистоннинг иқтисодий жиҳатдан қолоқлигини тезроқ бартараф этиш, жумҳуриятимиз халқлари маданиятини равнақ топтириш, миллатнинг фаол салоҳиятини шакллантириш зарур. Бу масалаларнинг ҳаммаси Президентимиз И. А. Каримовнинг диққат марказида бўлмоқда.

Чет эллик ватандошларимиз Ўзбекистон Республикаси Мустақил деб эълон қилинганлиги билан қизғин муборакбод этдилар ҳамда ана шу мустақиллик йўлида Ўзбекистон халқларига янгидан-янги муваффақиятлар тиладилар.

Учрашув қатнашчилари Ўзбекистон халқига мурожаатнома қабул қилдилар.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. М. Йўлдошев, Ўзбекистон Республикасининг вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов, Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Ш. Н. Маҳмудова, Тошкент шаҳар кенгашининг раиси А. И. Фозилбеков, Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси Б. А. Назаров қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

* * *

СУРАТЛАРДА: учрашув лаҳзалари.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ олган сурат. (ЎзТАГ).

ЭЛЧИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

24 сентябрь куни Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов республикамиз бўйлаб сафар қилаётган Покистон Ислом Республикасининг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Ашраф Жаҳонгир Қозини қабул қилди.

Суҳбат чоғида мустақиллик қабул қилинганидан сўнг Ўзбекистон хорижий мамлакатлар билан иқтисодий ва бошқа алоқаларни йўлга қўйишда катта имкониятларга эга бўлгани таъкидланди. Бу Осиё минтақасидаги давлатлар учун ҳам янги истиқболлар очади. Покистонга келганда, унинг Ўзбекистон билан тарихий ва маданий алоқалари қадим-қадимдан мавжуд бўлиб, чуқур илдизга эгадир. Шу сабабли икки жумҳуриятнинг ҳам савдо-иқтисодий, ҳам маданий соҳалардаги алоқалари янада қалин бўлмоғи лозим. Шунингдек, Ўзбекистон тарихий меросни авайлаб-асраб, Шарқнинг буюк мутафаккири ва шоири Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигини тантанали нишонлашга ҳозирлик кўраётгани ҳам таъкидланди.

А. Ж. Қози Покистон Ислом Республикаси халқи ва унинг Президенти Ғулом Исҳоқхон номидан Ўзбекистон Республикасининг халқига ва Президенти И. А. Каримовга Ўзбекистон мустақилликни қабул қилгани муносабати билан оғзаки табригини топширди.

Элчи Покистон Бош вазири Миён Навоз Шарифнинг И. А. Каримовга ўзи учун қулай бўлган вақтда Покистонга келиш тўғрисидаги шахсий таклифномани топширди. Таклиф миннатдорчилик билан қабул қилинди. Ташриф муддатлари қўшимча тарзда келишиб олинади.

Иккала томон ўзаро манфаатли асосда муносабатларни мустаҳкамлашга тайёр эканини изҳор қилди. Ўзбекистон билан Покистонни бирлаштирадиган ҳаво йўлини, савдо уйларини, шунингдек, Тошкентда Покистоннинг Бош консулхонасини очиш имкониятлари дастлабки тарзда гаплашиб олинди.

Суҳбатда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов, Ўзбекистон ташқи ишлар вазири Ш. Н. Маҳмудова қатнашдилар.

Суҳбатда Покистоннинг СССРдаги элчихонаси маслаҳатчиси Жавид Саид ҳам иштирок этди.

(ЎзТАГ).

• «ОБУНА - 92» •

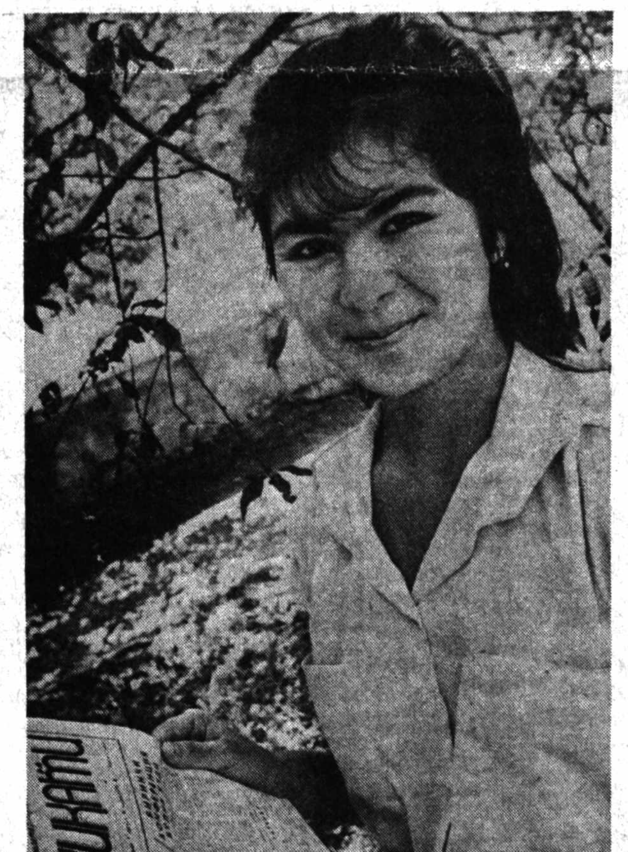

Тошкент ҳақиқати

ҚАДРДОН РЎЗНОМАНГИЗГА ЁЗИЛИШНИ УНУТМАНГ!

1992 йил учун рўзнома ва ойномаларга обуна давом этмоқда. Бошқа нашрлар қатори «Тошкент ҳақиқати» рўзномасига ҳам 1 августдан бошлаб барча алоқа бўлимларида обуна қабул қилинмоқда.

«Тошкент ҳақиқати»нинг бир йиллик обуна баҳоси — 25 сўм 68 тийин, ярим йилга 12 сўм 84 тийин, уч ойга эса 6 сўм 42 тийин.

Ҳурматли муштарийлар! Фурсат ғаниматлигида ўз рўзномангиз — «Тошкент ҳақиқати»га обуна бўлишга шошилинг!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ РАЁСАТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ НАВБАТДАН ТАШҚАРИ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари еттинчи сессияси 1991 йил 30 сентябрь куни эрталаб соат 10 да Тошкент шаҳрида чақирилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил, 24 сентябрь.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари еттинчи сессиясида муҳокамасига қўйиладиган масалаларни киритиш назарда тутилмоқда:

1. Ўзбекистон Республикасидан СССР Олий Кенгаши палаталарининг таркибига делегат қилиб юбориладиган СССР халқ депутатлари ва Ўзбекистон Республикаси халқ депутатларининг номзодлари тўғрисида.

2. «Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида» Ўзбекистон Республикасининг қонун лойиҳаси ҳақида.

3. «Ўзбекистон Республикаси Қонунига Конституциявий мақом бериш тўғрисида» Ўзбекистон Республикасининг қонун лойиҳаси ҳақида.

«Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг асослари тўғрисида».

4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

5. Литва Республикаси, Латвия Республикаси, Эстония Республикаси мустақиллигини таниш тўғрисида ва Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ушбу республикалар Олий Кенгашларига мурожаатлари тўғрисида.

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН СУҲБАТ

24 сентябрь куни Тошкентда Мир Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги тантаналари кунларида оммавий ахборот воситалари журналистлари олдида турган долзарб вазифаларга бағишланган матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Анжуманни республика Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Ахборот агентлиги директори, матбуот маркази раҳбари Э. Ҳайитбоев кириш сўзи билан очди.

Шу нарса таъкидландики, яқиндагина мустақил жумҳурият деб эълон қилинган диёримизда буюк шоир тўйи тантаналари бошланиб кетди. Ғазал мулкининг султони бўлмиш Навоий тўйида иштирок этиш учун жаҳоннинг турли мамлакатларидан пойтахтга кела бошлаган меҳмонлар Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишмоқдалар.

Ўзбекистон республикаси Президенти томонидан жорий йил Навоий йили деб эълон қилингандан буён ушбу юбилейга бағишланган жуда кўп тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, тантана қатнашчилари учун махсус «Пресс-бюллетен»нинг 1-сони тайёрлаб қўйилди. Рангли бу нашрда Навоийнинг ҳаёти ва ижодига доир нодир расмлар, шоир ижодидан намуналар ва сермаъно ҳикматлар ўрин олган.

Матбуот конференциясида Ўзбекистон республикаси президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари Э. Самандаров, Ўзбекистон республикаси президентининг маслаҳатчиси Б. Назаров қатнашдилар.

П. НИШОНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ХАБАР

24 сентябрь куни М. М. Расулов раислигида янгиланган партиянинг ташкилий тузилмасини ишлаб чиқиш комиссиясининг мажлиси бўлди. Комиссия Ўзбекистон Компартиясининг фавқулодда XXIII съездида тузилган эди. Мажлисда республика бир қанча партия комитетларининг Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг бўлажак тузилишига оид муқобил таклифлари муҳокама қилинди.

● ПАХТАКОРНИНГ САБЗАВОТ ДАЛАСИДА

● ЖАМОА хўжалиги бошқаруви раиси Комилжон Дўстматов (чапдан биринчи), механик-ҳайдовчи Абдусаттор Салимов, бригада бошлиғи Абдуғани Салимов, раис муовини Айҳамбой Айтбоевлар машина теримига ажратилган далаларни кўздан кечиришмоқда.

ДЕҲҚОН МЕҲНАТИ ҚАДРИ

БУКА районидаги Фрунзе номли жамоа хўжалигида жуда кўп уста пахтакорлар, моҳир механик-ҳайдовчилар меҳнат қилишади. Хўжалик ҳар йили биринчилар қатори пахта топшириш режасини уддалайди. Бу йил ҳам озроқ миқдорда бузиб экилган майдонларни ҳисобга олмаганда қолган 760 гектардан ортиқ ерда пахтадан мўл ҳосил етиштирилди. Бу ҳосилнинг 97 фоизини машиналарда териб олишни мўлжалламоқдалар. Шу мақсадда пухта тайёргарлик кўрилди. Барг тўкиш ишлари ўз вақтида ва сифатли ўтказилди. Эрта-индин далаларда терим машиналари ёппасига иш бошлайди. Лекин бу сафар биз кўпроқ пахтакорнинг сабзавот даласидаги ишлар, муаммолар, хўжалик бошқаруви деҳқон хонадонларини, қишлоқ аҳлини анча қаттиқ келиши кутилаётган қишдан қийналтирмай, озиқ-овқат тақчиллигини бартараф этган ҳолда олиб чиқиш соҳасида қандай тадбирлар кўраётганлиги билан қизиқдик.

ЗАМОН СЕНГА БОҚМАСА СЕН ЗАМОНГА БОҚ

КУЗНИНГ эндигина бошланган кунлари эди. Идорага кириб борганимизда раис ва яна уч-тўрт киши сабзавот маҳсулотларини йиғиб-териб олиш, топшириш, тақсимлаш мавзусида фикрлашиб суҳбатлашиб, айрим масалаларда талашиб-тортишиб ўлтирганликларининг устидан чиқдик.

— Жон ака,— деб илтимос қиларди бир йигит,— йўқ деманг, иложи бўлса шу бугун кам деганда юз тонна олиб кетайлик.

Раис Комилжон ака бироз ҳижолат тортгандек бўлди.

— Мен сизларга эртага келманглар, деб айтган эдим-ку.

— Тўғри,— деди бояги йигит.— Лекин машинани гаплашиб қўйган эдик-да. Ҳар биттасига кам деганда 100 сўмдан тўлашимиз керак. Қуруқ қайтсак, ёнимиздан тўлашга тўғри келади.

— Унда пиёздан бошқа маҳсулот олиб кетинг.

— Нимангиз бор.

— Қора тарвуз, шафтоли.

— Майли, оз-моз ундан ҳам олиб кетамиз,— жавоб берди бояги йигит.

— Сизлар фақат ўзларингизни ўйламанглар-да. Ўша сизлар олаётган даладан иккинчи комбинатдагиларга ҳам ваъда қилиб қўйганмиз. Ёлғончи бўлиб қолишни истамайман. Ҳафа бўлишади. Яхшиси сизлар бу галча пиёзни бошқа бригададан олақолинглар.

— Ҳосили яхшими?

— Ҳозир бригадирнинг ўзи билан гаплашинглар,— Раис котиба қизни чақирди.

— Айтинг, Шарифжон келсин.

Бригадир шу ерда экан, кириб келди.

— Пиёзингизга харидор топиб қўйдик,— деди раис.

— Майли-куя,— деди бригадир. Ҳали қопламаганмиз-да.

— Бори уч-тўрт машина чиқадими?

— Йўқ,— деди бригадир. Бояги йигитга жон кирди.

— Ана кўрдингизми, ака,— деди у,— йўқ деманг, ўша ердан олақолайлик.

Бояги йигитнинг қисталанг қилаётганлигича бор эди. ОРК дагилар 300 минг пул ўтказиб қўйган. Ҳар килосига 20—30 тийиндан ортиқча тўлаяпти. Комбинатдагилар билан ҳам 800 тоннага шартнома қилинган-ку бироқ, уларники насия бўлиб турибди. Раис шу ҳақда ўйлаб мулоҳаза қиларди.

— Ахир, қўймадинглар-да,— деди раис. Майли 50 тоннага қўл қўйиб бераман.

Хуллас, улар талашиб-тортишиб ниҳоят 80 тоннага келишишди.

Улар чиқиб кетишгач, 2-комбинат вакиллари ҳам келиб қолишди...

Бундай қараганда раиснинг хонаси сабзавот билан савдо қиладиган ташкилотнинг идорасига ўхшарди.

Ўйлаймиз, бир вақтлари пахтакор хўжаликларида сабзавот экиш, етиштириш, ташқарига чиқариб сотиш, мева-чева ўстириш ғоятда «машаққатли» муаммо эди. Бунинг учун аввал майдонлар ажратилмас эди. Агар хўжалик раҳбари ўзбошимчалик билан иш тутадиган бўлса, уни «сен пахтанинг душманисан», деб ёмонотлиққа чиқаришар эди. Ҳатто экكан экинини буздириб ҳам юборишарди.

— Энди ундай кунлар ортда қолгани рост бўлсин,— дейди колхоз раиси Комилжон ака,— лекин шуни ҳам очиқ-ойдин айтиш керак. Пахтанинг нархи ошди деяпмиз-у, барибир бу жуда кам. Чунки сарф-харажатлар 3—4 ҳатто 5 баробар ошиб кетди-ку. Масалан, 1 литрининг нархи 90 тийин турадиган мойлаш суюқлиги ҳозир 5 сўм бўлиб турибди. Бир вақтлар нарх-наво барқарор бўлган вақтда билинмасди. Ҳозирги бозор шароитида пахтадан тушадиган даромад деҳқоннинг тирикчилиги учун етмаяпти. Шунинг учун пахтакор эндиликда сабзавотчилик билан ҳам шуғулланиши керак. Бу зарурий шарт деган хулосага келдик. Шу йўл билан уларни қизиқтиришни, манфаатдорлигини оширишни ўйладик. Тўғри, сабзавотчилик анча-мунча майда иш. Кўп меҳнат талаб қилади. Лекин шунга яраша даромади ҳам кўп. Бу бир. Иккинчидан кундалик эҳтиёжингиз, тирикчилик учун ўзингиздан чиқиб туради. Агар 1 гектар пахтадан 30 центнердан ҳосил олинса ва 1 навга сотилса, бу ер 6 минг сўм даромад берди деган сўз. Сабзавотдан эса 10—12 минг сўм олинади. Бундан ташқари деҳқон режадан ортиғини хоҳласа, имконияти бўлса бозорга олиб чиқиб сотади ёки бўлмаса хўжаликнинг ўзига беради. Ва харид нархи қийматини олади. Режани эса бемалол бажариши мумкин. Масалан бизда пиёз, карамнинг ҳар гектаридан 45—50 тоннага етказиб ҳосил олишяпти. Бу режага нисбатан 2 ҳисса кўп деган сўз.

Нуқул пахта билан бўлавериб, сабзавотчиликдан анча чиқиб қолишган экан деҳқонларимиз. Дастлабки йиллари анча қийналишди. Лекин мана энди ўрганиб қолишди. Камчиликлардан тўғри хулоса чиқаришди. Бу йил 2350 тонна сабзавот режаси белгиланган эди, ҳозиргача 3 минг тоннадан ошириб сотилди. Бу пахтакор хўжалик учун оз миқдор эмас. Тошкент атрофидаги сабзавотчиликка ихтисослашган ўртамиёна хўжаликлар ҳозирги пайтда шунча миқдорда маҳсулот беришмоқда.

Биз икки жамоанинг иши билан танишдик. Баҳодир Солиев. У 17-бригадада ижарачи звено етакчиси. Бу йил 10 гектар ерда пиёз етиштирди. Шартнома бўйича 248 тонна маҳсулот топшириши керак эди, ҳозиргача умумий ҳосил миқдори 521 тоннага етди. 272 тоннаси пландан ортиқча. Бу маҳсулотни хўжаликка ўтказди. Ҳар бир килограмми ўртача харид нархи қиймати ҳисобидан оладиган қўшимча пули 218 минг сўм бўлади. Бу пул звенонинг 11 аъзоси ўртасида тақсимланади.

Эргаш Қўзиев 3,5 гектар ерда карам етиштирди. 36 тонна ўрнига 45 тонна топширди. 9 тоннаю 435 килограмм режадан ортиқча маҳсулотнинг қиймати 4 минг сўмдан ошди. Бу пулни 6 киши бўлашиб олишди. Кечки экинларнинг ҳосили пировард натижаси ҳали ҳисоб-китоб қилинганича йўқ. Помидор ва бошқа сабзавот маҳсулотларидан ҳам пахтакорлар катта даромад олмоқдалар.

ИЖАРАЧИ НИМА ДЕЙДИ?

Биз ижарачи Муҳаммадали Қувашев даласида бўлдик. Ва унинг чайласида ўтириб суҳбатлашдик. Отаси ўқитувчи бўлган экан. Тошкент кооператив савдо техникумини битиргач, озроқ савдода ишлаб кўрди. Лекин унинг феъли-атворига тўғри келмади. Айтишига қараганда савдода алдам-қалдам ишлар кўп. Унга ялиниш керак, бунга ялиниш керак. Ҳаммаси «қуруқ бўлмайди». Менга тўғри келмас экан, деб ўйлади Муҳаммадали ва турмуш ўртоғи билан маслаҳатлашиб, далада ишлашга, деҳқончилик билан шуғулланишга аҳд қилди. Бу воқеа 1983 йилда рўй берган эди. Озроқ қийналди. Лекин чидади. Олмослик йигит Абдураззоқ Исмоилов деҳқончиликда унга устозлик қилди. Қунт билан ўрганди, эринмади. Мана энди ўзи ҳам бинойидек уста деҳқон сифатида танилди. Имкониятимга, кучимиз етишига қараб ер оламан. Бир йили кўзим «очлик» қилиб 2 гектар олиб, қийналдим. Бизга 1 гектару 80 сотихдан ортиқчаси ортиқча экан. Ҳар йили у экин режаларини ортиғи билан бажаради. Бу йил ҳам шундай бўлди. Ейиш—ичишдан, кийинишдан камчилик жойи йўқ. Меҳмон-излом келса, уялмай, ҳижолат бўлмай кутиб олишим мумкин. Ҳар йили 8—10 минг сўм даромад қиламан. Лекин баъзида ўз эркимиз ҳали ҳам ўзимизда эмаслигидан ҳафа бўлиб кетаман, ўкинаман. Нега дейсизми? Чунки қишлоқ хўжалигини юритиш, ташкил этиш ва бошқарувдаги маъмурий тўсиқлар кўп ҳолларда биз деҳқонлар не машаққатлар билан етиштирган маҳсулотимизнинг кўра-била туриб нобуд бўлишига олиб келаяпти.

— Ана кўрдингизми,— деди у чайласидан сал нарироқда очиқ ерга тўкиб қўйилган тарвузларни кўрсатиб,— 3 тоннадан ортиқ. Буни мен Чирчиқ шаҳрига ва бошқа савдо ташкилотларига 3 кун қатнаб, ўтказолмадим. Олмайман дейишмайди-ю, ҳар хил баҳоналарни рўкач қилишади. Охири ҳафсалам пир бўлди. Шу ерга олиб келиб тўкиб қўйдим. Машинага 200 сўмдан ортиқ пул тўлаганман. Тарвузларнинг нархини ҳисоблаб чиққанимда ҳаммаси бўлиб 3 мингга тушиб турибман-да.

— Эҳтимол нитрати кўп деб олишмагандир.

— Бе, қаёқда дейсиз. Улар ҳам анойи эмас. 30 миллиграммдан сал ортиқ, бу нормадагидан анча кам.

— Нега бўлмаса...

— Ўзим ҳам билмайман. Озроқ нархини пастлаб беришим керакмиди...

— Бозорга олиб чиқиб сотмабсиз-да.

— Жон-жон деб олишарди-ю, лекин режага киритишмайди-да. Мана 60 сотих ерга кузги қора тарвуз эккандим. Ҳозир пишиб етилди. 25 тийин нархи. Буни ҳам савдо ташкилотлари олиб кетишни пайсалга солишмоқда. Кооперативчиларга айтсак, 40—50 тийиндан ўзлари машина олиб келиб ўзлари олиб кетишади. Лекин буни ҳам қилолмаймиз. Режага киритишмайди. Режани бажармасак, келаси йил учун ер беришмайди. Унда нима қиламиз. Деҳқончиликка ўрганиб қолганмиз.

● Тарвуз ҳосили мўл бўлди, дейди ижарачи деҳқон Маҳамадали Қувашев.

Сураткаш В. ТЎРАЕВ.

Қизиқ. Режа кимнинг манфаатига хизмат қилиши керак. Ижарачининг айтишига қараганда у ҳам деҳқоннинг, ҳам истеъмолчининг зиёнига бўлаяпти. Муҳаммадалининг айтишига қараганда бошқа кўпгина бригадаларнинг, ижарачиларнинг далаларида ҳам тарвузлар сансалорликка учраб қолиб кетди. Хўжаликда бунга бир жиҳатдан уруғнинг ёмон чиқиб қолганлиги ҳам сабаб бўлди деб айтишди. Жумҳурият уруғчилик идорасидан берилган тарвуз уруғидан 15 гектарга экилган эди. Жуда зўр мрамир тарвуз чиқади, деб меҳнат қилишганди деҳқонлар. Бўлмади. Тарвуз пишиб етилгач, сўйиб кўришса, этидан кўра уруғи кўп. Албатта, буни харидор хоҳламайди-да.

— Хўш шундай экан, бу тарвузларнинг шарбатини олса, консерва заводига топширса бўлмайдими?

— Бу ҳақда ҳам ўйлаган эдик,— дейди ижарачи. Атайлаб икки-уч марта ўзим Янгийўл консерва заводига бориб келдим. Болтиқбўйи республикаларидан бор кислотаси олишимиз керак эди, келмай турибди. Усиз шарбат тайёрлаб бўлмайди. Кутинглар-чи, деб айтишди. Тунов куни борсам яна йўқ. Энди, эсизгина меҳнатларимиз. Бу тарвузлар турган жойида сув бўлиб оқадиганга ўхшайди.

Бу қандай адолатсизлик! Деҳқон ҳам маҳсулот етиштирса-да, ҳам қўшқўллаб уни кимга, қаерга топширишни билолмай овора бўлса. Шу инсофданми?

Мен ҳам бу ҳақда кўп ўйлаганман. Ҳали ҳам бўлса деҳқонда инсоф, диёнат, ор-номус бор. Ҳали ҳам бўлса у танти ва мард. Гапингизни икки қилмайди. Режани адо этиш учун куч-ғайратини аямайди. Ўзини ўтга уради, чўғга уради. Хўш, шундай бўлгач, деҳқонга хизмат кўрсатишга даъват этилган тармоқлар мутасаддилари нега унинг оғирини енгил қилиш, етиштирган маҳсулотини вақтида, янгилигида халққа етказиб бериш ҳақида ўйламайдилар. Ғалати ва аянчли ҳол-да... Шаҳарда аҳоли кўзига суртиб, хурсанд бўлиб олиши мумкин бўлган маҳсулотлар далада қолиб чириб кетаверса! Бу исрофгарчиликнинг гуноҳи — сўрови ҳам бўлади-ку!

Яна бир шахсий мулоҳаза. Биз ўзимиз кўрдик. Колхоз етиштирган пиёз ниҳоятда сифатли. Бир текис, ҳар донаси муштдек-муштдек келади. Деярли майдаси йўқ. Лекин юқорида тасвирлаганимиздек ОРКдагилар ва шаҳардаги сабзавот сақлайдиган омборхона тайёрловчилари бу маҳсулотни кўргач, гул атрофида ғужғон бўлиб қоладиган асаларидек шу ерга танда қўйиб олишди. Қани айтинг, ОРКдагилар, даладан олаётган ана шу сара пиёз маҳсулотларини қандай бўлса шундайлигича ишчиларга, хизматчиларга тарқатишадими? Тайёрловчилар бу маҳсулотни шундайлигича сақлаб, қишга асраб, у тақчил бўлиб қолган пайтда шундайлигича халққа олиб чиқиб сотадилар, деб ким кафолат бера олади? Бу маҳсулотларнинг саралари ортиқча нархда чайқовчилар, кооперативчилар қўлига бориб тушмасмикин? Ёки четга чиқиб кетмасмикан? Ахир айтишяпти-ку, ҳозирнинг ўзидаёқ Россия томонларда 1 килограмм пиёзнинг нархи 8—10 сўм деб. Меҳнатнинг оғирини қиладиган деҳқон қўшимча оладиган арзимас пулга андармон бўлиб юраверадими? Бу ёғини сўрасангиз, ҳозир кун сайин пул қадрсизланиб бораяпти. Қўлингизда минглаб сўм пулни чангаллаб юрганингиз билан ҳеч нарса тополмайсиз. Қачонгача деҳқон етиштирадиган маҳсулотнинг пировард ҳузурини бошқалар — бели оғримаганлар, умрида деҳқончиликнинг кўчасидан ўтмаганлар, машаққатини татиб кўрмаганлар, кўради?

Айб кимда? Ўзимизда. Бошқарувимизнинг дарз кетиб увадаси чиққан жиҳатлари сақланиб қолаётганлигида. Ана шуни ўйлар эканман, режани «бажартириш» усулини иложи борича тезроқ ислоҳ қилиш ва уни ҳозирги кунимиз талабларига мослаштириш зарур деб ўйлайман. Эҳтимол бу усулнинг қай тартибда бўлишини сих ҳам куймайдиган, кабоб ҳам куймайдиган қилиб деҳқонларнинг ўзлари таклиф этишар. Бизнингча йўл битта. Ҳар бир хўжалик ўзи етиштирган маҳсулотга ўзи хўжайинчилик қилсин, ўзи сақласин. Унда режа нима бўлади дейсизми? Хўжалик етиштирган ва омборларда сақланадиган маҳсулоти режага киритиб қўйилади. Зарур пайтда шу режа ҳисобидан олиниб, халққа сотилаверади.

Пахтачилик хўжаликларида маҳсулотни қайта ишлаш, замонавий омборхоналар қуришни тезлаштириш пайти келди. Ана шунда деҳқон далада бир варақайига пишиб етилган маҳсулотини арзон-гаровга сотиб юборишга мажбур бўлмайди. Омборга олиб бориб жойлаштиради. Нарироққа бориб қимматроққа сотади. Демак, ҳузурини ўзи кўради.

— Биз ҳам шу ҳақда ўйлаяпмиз,— дейди раис.— Яқин вақт ичида жуда катта қувватга эга бўлган консерва цехи қурилишини бошлаймиз. Ҳамма ускуналар тайёр. Келтириб қўйилган. Жойини ҳам белгилаб олганмиз. Биз кўраётган ҳар бир тадбир моҳияти инсон омили билан боғлиқ. Қишга астойдил тайёрланаяпмиз. Хонадонларга 100 килограммдан буғдой улашилди. 34 гектар ердаги шолимизни ўриб олгач, бундан ҳам 100 килограммдан тарқатамиз. Чорваси борларни пичан ва бошқа озуқа билан таъминладик. Бошқа жумҳуриятлар билан алоқа боғлаяпмиз. Қозоғистоннинг Буген районидаги «Кўкорол» совхози билан келишувимиз бор. Уларга биз зарур техникадан ёрдамлашамиз. Шу ҳисобга 50 тонна буғдой олмоқчимиз. Шунингдек 500 тоннадан ортиқ помидорни Россияга олиб бориб қурилиш материалларига алмашладик. Куни кеча 2 минг дона шифер етиб келди. Зарур одамларга берамиз. Кези келганда айтиб қўяй. Бизда томорқа ери олувчилар қолмади. Бироз ерни ажратиб қўйгандик, «харидор» йўқлиги учун экин экиб юбордик...

Мен колхоздан қайтар эканман, бепоён далаларда жавлон уриб ишлаётган терим машиналари, йўлда эса пахта ортилган машиналар билан ёнма-ён сабзавот ортилган машиналарни ҳам кўрдим. Пахтани колхоз шофёрлари пунктга элтишмоқда. Вақти келиб сабзавот юкланган машиналарни ҳам колхоз шофёрларининг ўзлари бошқариб шаҳарлардаги, ноҳиялардаги ўзларининг фирма магазинларига, деҳқон бозорларига олиб бориб сотишади. Бундай кунлар узоқ эмас.

Н. РИХСИЕВ.

● ТЕРИМ машиналари ишга тушди. Жамоа хўжалиги аъзолари Ҳидоят Ойхўжаева, Дилбар Тўлаевалар ҳар куни 100—150 килограммдан пахта териб топширишмоқда.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

ЯНГИ САМОЛЕТ БИРГАЛИКДА ЯРАТИЛАДИ

● СОВЕТ авиаконструкторлари ҳозиргача энг тез учадиган ҳамда кўп йўловчи оладиган «Конкорд» самолётлари ўрнига товушдан тез учадиган янги самолётлар яратиш тараддудида бўлган Халқаро гуруҳ таркибига қўшилдилар. АҚШда чиқадиган «Авиэйшн уик энд спейс текнолоджи» ҳафтономаси бу хабарни аниқлаштириб, янги самолётлар яратиш ишида Туполев номидаги конструкторлик бюросининг мутахассислари қатнашадилар, деб ёзди.

ВОЛЬФ ТАҲДИД ҚИЛМОҚДА

● «МЕН тилга кирсам, баъзи бир кимсаларга яхши бўлмайди!» — деб таҳдид қилди собиқ Германия Демократик Жумҳурияти разведка маҳкамасининг собиқ раҳбари Маркус Вольф. Маълумки, у бир неча кун муқаддам Австрияда пайдо бўлган эди. Шу орада М. Вольф Альп жумҳурияти маъмурларидан ўзига сиёсий бошпана берилишини талаб қилди. Унинг тақдири номаълум бўлиб турган аснода яна бир ғалати ахборот тарқатилди. М. Вольф Германия — Австрия чегарасида қўлга тушибди... Ўтиш-назорат пунктларидан бирида қўлга олинган М. Вольф Карлсруэ шаҳрига олиб келинди. У ерда адлия федерал вазирлиги жойлашган. Федерал прокуратура вакили Ханс-Юрген Ферстернинг айтишича 68 яшар М. Вольфни қамаш учун ордер берилади.

КИНШАСАДАГИ ТЎС-ТЎПОЛОНЛАР

● ЎТГАН душанба куни Заир пойтахти Киншасада бир гуруҳ ҳарбийлар ўз маошларининг жуда ҳам озлигига қарши намойиш ўтказдилар. Бироқ, бу намойиш кутилмаган бир вазиятда жуда катта тўс-тополонларга айланиб кетди.

Тартибсизлик бутун пойтахтни қамраб олди. Бош қўмондоннинг казармаларга қайтиш тўғрисидаги буйруғига ҳеч ким буйсунмади. Бельгия корчалонларига қарашли Окапи меҳмонхонаси талон-торож қилинди.

Шу тариқа мазкур мамлакатда яшаётган Бельгия, Франция ҳамда Италия фуқаролари ҳаёти хавф остида қолди. Шу боис Бельгия Киншасага 2500 нафар десантчи юборишга қарор қилди. Француз ҳарбийларининг бир ротаси жангчилари эса пойтахтдаги Нжили аэропортини эгаллаб олдилар. Бошқа бир қисм Франция элчихонасини қўриқлашга киришди. Шу орада Италия Ташқи ишлар вазирлиги вакили Франция ўз фуқаролари ҳаётини муҳофаза этиш учун бутун чораларни кўради, деб айтди.

Сўнгги маълумотларга қараганда, ҳозирги пайтда Заирда 10 минг бельгиялик, 6 минг франциялик киши истиқомат қилади.

РУҲИЙ КАСАЛЛИК КЎПАЙМОҚДА

● СЎНГГИ кунларда Қувайт шифохоналарига руҳий касалга йўлиққан кишилар оқимининг келиши анча кўпайди. Қувайтда хизмат қилаётган мисрлик руҳшунос олимнинг таъкидлашича, ҳар куни Қувайт шифохоналари 150 дан тортиб 180 кишигача хасталарни қабул қилмоқда. Қувайт аҳолисининг борйўғи бир миллион эканлигини ҳисобга олсак, тилга олинган рақамлар чиндан ҳам ташвиш туғдиради. Тиббий масканларга келаётганлар ироқлик босқинчилар кишилар устида амалга оширган қийноқ ва жазолашларни кўрганларидан сўнг шу кўйга туша бошлаганлар.

ЯНГИЛИКЛАР ТЎЛҚИНИДА

● ФРАНЦИЯНИНГ чегарадош Мозель департаментининг Форбак деган жойида чегарачилар Лейпциг—Париж поезди йўловчисидан ғаройиб ўлжани тортиб олишга муваффақ бўлдилар. Тортиб олинган 61 килограмм қора икра халқаро муносабатларда контрабанда маҳсулоти ҳисобланади.

● УКРАИНА Бош вазири В. Фокин Германия Молия вазири Т. Вайгель билан қилган суҳбати чоғида Чернобиль атом станциясини 1995 йилга бориб ёпиб қўйиш тўғрисида ваъда берди. Германия вазири эса ўз навбатида СССР ҳомийлигида қурилган атом электр станцияларига ишониб бўлмайди, деди.

● ФИНЛЯНДИЯНИНГ Тампери шаҳридаги Ленин музейининг директори Аимо Минккинен бизнинг музейимиз Ленин жасадини қабул қилиб олишга тайёр, деб айтди. Совет Иттифоқидаги ўзгаришлар ҳамда мавзолей теварагидаги турли бахслар А. Минккиненнинг ана шундай дейишига асос бўлди. «Энг қийин пайтларда биз ҳамиша Ленинга бошпана берган эдик. Шу сабабдан ҳам менинг таклифим мантиқдан ҳоли эмас»,— деди музей директори.

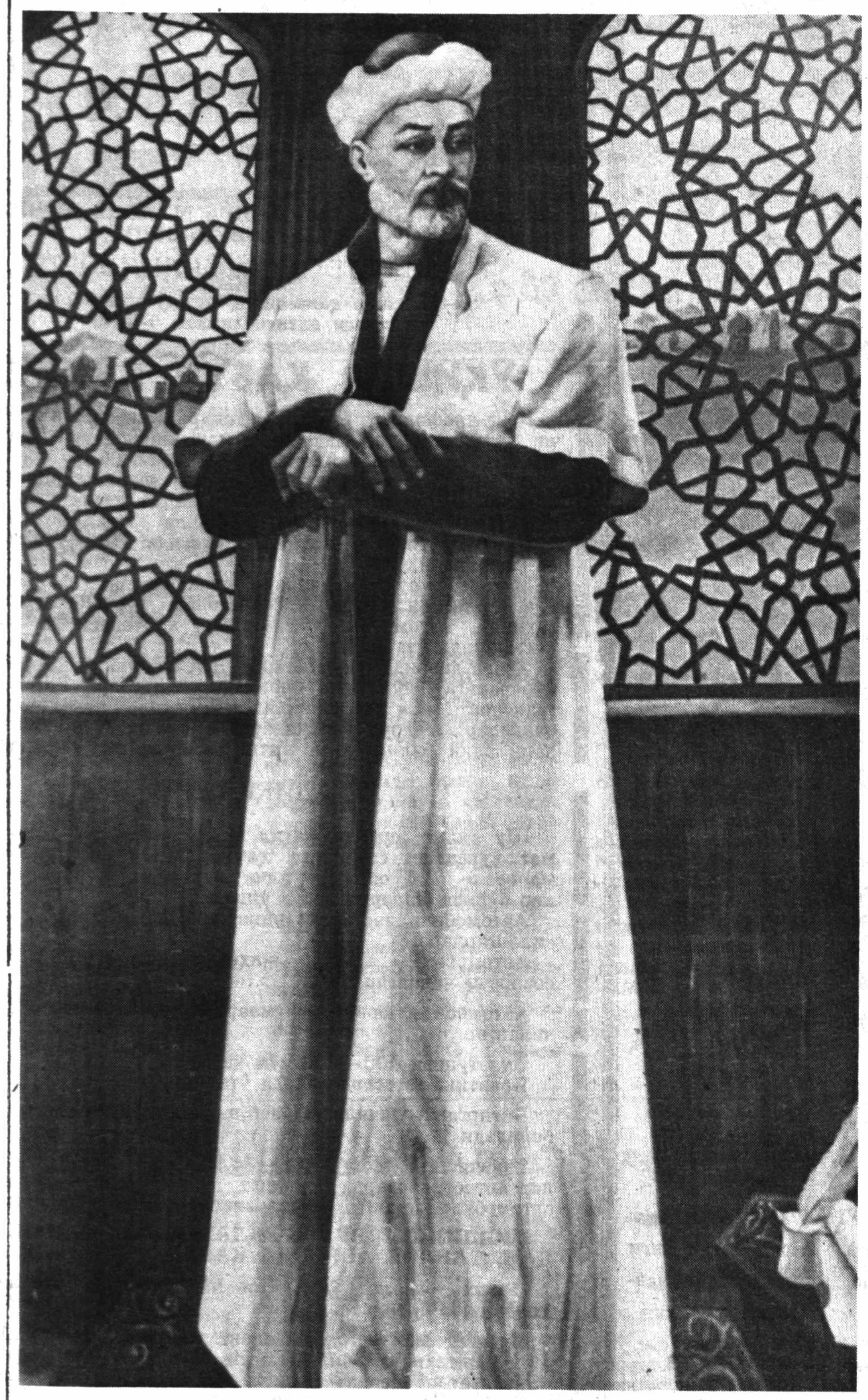

ҒАЗАЛЛАР

Кимки, бир кўнгли бузуқнинг хотирин шод айлагай,
Онча бор ким, каъба вайрон бўлса обод айлагай.

Гарчи халқ озодасимен, ёр агар бандам деса,
Андин ортуқ англа ким, бир банда озод айлагай.

Ёрдин ҳар кимки бир сўз дер туганмастин бурун,
Истарам, ким, аввалидин ёна бунёд айлагай.

Ёр ҳижронидин ўлгумдур, бу навъ эрмиш сазо
Ул кишига, ким бировга ўзни муътод айлагай.

Неча сабр авроқи ёзғай кўнглуму бир оҳ ила,
Сарсари ишқинг етиб борини барбод айлагай.

Шайхдин зуҳди риёсий ўлур, ёраб қани,
Дайр пири, ким фано расмини иршод айлагай!

Одам авлодида камдур одамийлиғ шеваси,
Одам эрмас ул ки майли одамизод айлагай.

Не балодур, ким фалак ҳар кимга чекса тиғи кийн,
Ёнглиб аввал менинг жонимга бедод айлагай.

Беша ичра девлар мақтули бўлсун, эй пари,
Гар Навоий ёна азми Астрабод айлагай.

Шоҳнинг мунглуғ мушаввашлар била не нисбати!
Комронларнинг балокашларга қайдин улфати!

Улки, қаҳр этса қиличидин дамодам қон томар.
Бағридин қон томғучилар бирла не жинсияти!

Васл нўши бирла жон топғонға, ваҳ, ондин не ғам.
Ким, тўлодур заҳри қотил бирла жоми фурқати!

Даҳр қилғондин яланг бошини тенг туфроқ ила,
Не хабар ул ким, етар гардунға тожи рифъати!

Мўр аёғ остида ўлгандин қачон топқай вуқуф,
Арслон ким, кўкка чирмашқай ғиреви шавкати!

Бир кеча тонг отқувча ҳижрон ўтиға куймаган,
Қайда билсун, ким недур мажруҳ кўнглум ҳолати!

Қўй бу сўзларнию бўл ҳолимдин огоҳ, эй рафиқ,
Ким, бу аҳшом усру саъб ўлмиш фироқим шиддати.

Эй кўнгул, ишқ ичра йўқ шоҳу гадоға имтиёз,
Ўт аро тенгдур қуруқ ё ҳул ёғочнинг ҳирқати.

Ишқ жомин, эй Навоий, тарк қилмоқ саъб эрур,
Хосса ким, йўқ зуҳду тақви бирла кўнглум рағбати.

Эй каломи, жон физойинг нақди жондин яхшироқ,
Лаъл жонбахшинг ҳаёти жовидондин яхшироқ.

Гарчи ҳажрингдин ёмон ҳолатдамен, лекин менга
Гар тиларсен топмағунг мен нотавондин яхшироқ.

Ишқ саҳросида ёд этма ватандин, эй хирад,
Ким, бу навъ оворалиғ юз хонумондин яхшироқ.

Истасанг, эй ишқ, мажнун ўрниға саргаштае,
Балки топқунг, йўқ бу расвойи жаҳондин яхшироқ.

Дайр аро яхши—ёмон олдида бош қўйсам не тонг,
Кимки, йўқ андин ёмонроқ, мен ёмондин яхшироқ.

Эй Навоий, хурдайи назмингға ислоҳ истасанг,
Кимса қилмас они шоҳи хурдадондин яхшироқ.

Нотавон — 1. Кучсиз, бўш, заиф, эпсиз, шудсиз. 2. Тоқатсиз, касал.
Хонумон — уй-жой ва уй жиҳозлари.
Хурда — майда, реза, зарра; Мажозан: олтин, Хурдам роз — яширин сир, ички сир.
Хурдадон — майда, нозик нарсаларни билувчи, нозикфаҳм.

РУБОИЙЛАР

Ғурбатда ғариб шодмон бўлмас эмиш,
Эл анга шафиқу меҳрибон бўлмас эмиш.
Олтун қафас ичра қизил гул бутса,
Булбулға тикандек ошиён бўлмас эмиш.

— ★✦★ —

Кўз бирла қошинг яхши, қабоғинг яхши
Юз бирла сўзинг яхши, дудоғинг яхши.
Энг бирла менгинг яхши, сақоқинг яхши
Бир-бир не дейин, боштин-аёғинг яхши.

— ★✦★ —

То ҳирсу ҳавас хирмони барбод ўлмас,
То нафсу ҳаво қасри барафтод ўлмас.
То зулму ситам жониға бедод ўлмас,
Эл шод ўлмас, мамлакат обод ўлмас.

Алишер НАВОИЙ

ҚИТЪАЛАР

Кимки, маҳлуқ хизматиға камар
Чуст этар, яхшироқ ушалса бели.
Қўл қовуштурғуча бу авлодур,
Ки анинг чиқса эгни, синса эли[1]
Чун хушомад демакни бошласа, кош
Ким, тутулса дами, кесилса тили.

— ★✦★ —

Навоий, тилинг асрағил зинҳор,
Десангким, емай даҳр нишидин фусус.
Назар қилким, ўқ оғзи тилсиз учун.
Қилур тожварлар била дастбўе.
Неча тожвардур кесарлар бошин,
Чу ҳангомасиз нағма тортар хурус.

— ★✦★ —

Аҳли маъни гуруҳида зинҳор,
Ҳеч ор айлама гадолиғдин.
Ким биларға гадолиғ ортиқдур
Аҳли суратға подшолиғдин.

— ★✦★ —

Эй Навоий, олам аҳлида тамаъсиз йўқ киши,
Ҳар кишида бу сифат йўқтур, анга бўлғай шараф.
Сен агар тарки тамаъ қилсанг улуғ иштур буким
Олам аҳли барча бўлғай бир тараф, сен бир тараф.

— ★✦★ —

Ғазалда уч киши тавридур ул навъ
Ким андин яхши йўқ назм эҳтимоли:
Бири мўъжиз баёнлиғ соҳири Ҳинд.
Ким ишқ аҳлини ўртар сўзу ҳоли.
Бири Исо нафаслик ринди Шероз
Фано дайрида масту лоуболи
Бири қудси асарлик Орифи Жом,
Ким жоми жамдурур синғон сафоли.
Навоий назмиға боқсанг эмастур
Бу учнинг ҳолидин бир байти ҳоли.
Ҳамоно кўзгудурким акс солмиш,
Анга уч шўх маҳвашнинг жамоли.

1. Эли—қўли.

1991 йил Алишер Навоий йили

«МАҲБУБ УЛ—ҚУЛУБ»ДАН

ОДИЛ САЛОТИН ЗИКРИДА

«ОДИЛ подшоҳ ҳақдин ҳалойиққа раҳматдур ва мамоликка мужиби амният ва рафоҳият. Қуёш била айби баҳордек қора туфроғдин гуллар очар ва мулк аҳли бошиға олтун била дурлар сочар. Фукаро ва нотавонлар анинг рифқ ва мадоросидин осуда, залама ва авонлар анинг тиғи сиёсатидин фарсуда. Ҳиросатидин қўю қўзи бўри хавфидин эмин ва сиёсатидин мусофир кўнгли қароқчи ваҳмидин мутмаин».

МАЗМУНИ: Адолатли подшоҳ ҳақдин ҳалойиққа кўрсатилган марҳаматдир, мамлакат учун тинчлик ва фаровонлик сабабидир. Қуёш билан баҳор ёмғиридек қора тупроқдан гуллар очар ва мамлакат кишилари бошига олтин билан дурлар сочар. Фақирлар ва кучсизлар унинг юмшоқлик ва яхши муомаласидан роҳатда, золим ва миршаблар унинг сиёсати тиғидан қўрқувда. Қўриқлашидан — қўй билан қўзи бўри ҳавфидан омонда: жазолашидан йўлчилар қароқчи ваҳмидан тинчликда.

АШУЛАЧИ ВА ЧОЛҒУЧИЛАР ТЎҒРИСИДА

ШОДЛИКНИ оширувчи хонанда, ғамни кетказувчи созанда — буларнинг ҳар иккисига ҳол ва дард аҳли жон фидо қилурлар. Ёқимли машшоқ, агар фаҳм-фаросатли бўлса, одам кўнгли тошдан бўлса ҳам унга берилади, хусусан ҳам айтса ва ҳам чолса, кўнгил мулкига қандай қўзғалонлар солади...

Аммо, бу гуруҳнинг бошқалари ҳам агарчи кўнгил очувчи ва қийинликни юпатувчилардирлар, лекин ҳақиқатда пасткаш ва тиланчидурлар. Айтувчи ва чолғувчи зорланиб, айланиб — ўргулиш билан олғувчидир. То буюрувчида бахшиш ва инъом бор улар малай ва хизматкордирлар. То суҳбатда ноз-неъмат мўл-кўл— уларга барча буйруқ ва қайтариғинг мақбул. Борди-ю, базмда маишат оз бўлди — уларнинг иши қинқайиш ва ноз бўлди. Ноз-неъмат деган нарса тамом йўқ бўлди — уларнинг кўнгли сендан олинди. Агарчи йиллар бўйи эҳсонингдан баҳра олсалар ҳам — танимасликка солиб ўтарлар ёнингдан. Оз олсалар ерга урарлар, кўп олсалар қадрламаслар. Кўпчилиги бузуқи ва бадфеъл, қолгани қайсар қўланса. Вафо улар табиатидан сидирилган, вафодор эса улар олдида жирканч ва ҳеч нимага арзимайдиган. Агарчи йиллар бўйи сийлагансан ва бирга тургансан, борди-ю бир боргина нарса бермасанг сенга ёт бўлур.

ТАВОЗУЪ ВА АДАБ ТЎҒРИСИДА

ТАВОЗУЪ (киши ҳузурида ўзни паст тутиш; камтарлик кўрсатиш) халқ муҳаббатини ўзига тортар ва одамларни шу иш бажарувчи билан дўстлаштирар. Тавозуъ дўстлик чаманида тоза гуллар очар ва у чамандан ошналик ва улфатчилик базмига хилма-хил гуллар сочар.

АДАБЛИ, агарчи барча кишилардан яхшидир ва ҳамма халойиқдан ёқимлидир, аммо улуғлардан кўра яхшироқ ва қўли устунлардан кўра ёқимлироқдир. Адабли ўз тенгқурлари орасида бир-бирига мақтанарли бўлади, катта-кичик орасида яхши кўринади. Сахийлик қилмай элни шод қилади ва бирор нарса ҳадя қилмай кишини ғамдан озод қилади. Адаб кичик ёшдагиларни улуғлар дуосига сазовор этади ва у дуо баракати билан умрбод баҳраманд бўлади. Адаб, кичиклар меҳрини улуғлар кўнглига солади ва у муҳаббат кўнгилда абадий қолади.

Адаб ва тавозуъ дўстлик кўзгусини ярқиратади, икки томондан ёруғлик етказади. Агар ҳар икки томонда яхши хулқ бўлса, адаб ва тавозуъ эвазига иззат ва таъзим пайдо бўлади. Бундай муҳаббатли ва баҳамжиҳат кишилар дўст ва иттифоқ одамлардир, нақадар гўзал!

ҲИКОЯТ: хабарларни айтиб берувчилар бундай айтадиларки, бир ов пайти ғавғосида, чопиш, отиш орасида Хисрав Парвизнинг юксак тожидан ярқироқ гавҳар ва порлоқ инжу узилиб ерга тушди, овга берилиб кетиш натижасида ундан ҳеч кимнинг хабари бўлмади. Овдан Мадойинга қайтдилар. Бу ишни билгандан сўнг, кишиларни жарчиликка чақирдилар ва у топилмас гавҳарни қидира бердилар.

У тож безаги мамлакат хирожига арзир эди, топган кишига кўп нарса ва қимматли мукофот ваъда қилинди. Халқ эса ўша даштда у гавҳарни қидирувда ва мукофот олиш устида сўзлашувда эди.

Иттифоқо, бири ғафлатга чўмган, бири ҳушёр (ғафлатдагиси жоҳиллик юзидан гердайган, ҳушёр эса тавозуъ ва адаб безаги билан юксалган) икки ҳамроҳ ўша даштдаги йўл билан бориб ва шаҳар сари етишга интилиб, қадам ташлар ва дашт кезар эдилар. Булардан бирининг оти жаҳонгашта Мудбир ва бирининг оти йигитлар марди Муқбил эди. Булар инжу қидирган халққа яқинлашдилар, халқни бошлаб чиққан кишига йўлиқдилар. Мудбир такаббурлик билан унга боқмай ўтди. Муқбил эса инсонлик йўлини илгари сурди. У бошлиққа адаб ва тавозуъ юзидан бош эгди, оёғи остида эса гавҳар ётган экан, кўриб олди ва ҳалиги бошлиққа тақдим этди, у эса ўша ваъда қилинган мукофотнинг вакили эди. Муқбилнинг қўлидан ушлаб шаҳарга қайтди ва бўлиб ўтган воқеани Хисрав қошида тўлиқ баён қилди. Хисрав хушҳол ва шод бўлди. Муқбилга деганидан ортиқ инъомлар бериб, ундан узрлар сўради.

Мудбир гердайиш натижасида шаҳар гулоҳидан жой олди. Муқбил эса тавозуъ ва адаб хосиятидан мақсад гавҳарини топиб, шоҳ чаманида ором олди.

Такаббур киши шаҳарда хор ва жирканч кезади.

Тавозуълини тилак инжуси бадавлат қилади.

ЯХШИ ФЕЪЛЛАР ВА ЁМОН ХИСЛАТЛАР ТЎҒРИСИДА

...БАХТЛИ агар олим бўлса, нодонлар сўзи унга ибратли ва эътиборли бўлади, бахтсиз агар жоҳил бўлса, олим сўзидан ор қилади.

—●—

КИШИ дунё яхшиликларини ўзидан нари кетказмайди, аммо ўзга кишига яқинлаштирмайди.

—●—

ЎЗИНИ панага олганлар кўп айтмоқдан қочадилар ва кўп эшитмоқни талаб қиладилар ва ёқтирадилар. Эшитмоқ кишини тўлатади, айтмоқ бўшатади. Кўп деган кўп янглишади, кўп еган кўп йиқилади.

Тан касалликларининг асоси кўп емакдир, кўнгил касалликларининг асоси кўп демак. Кўп демак сўзга бино қўйганлик, кўп емак нафсга бўйсунганликдир. Кишига бу сифатлар ортиқчалик қилади, барчаси ўзига берилганликка олиб боради,

—●—

ТАКАББУРЛИК шайтон иши, катталик нодон иши. Ўзига берилганнинг иши барча кишиларга ёқимсиз. Билимига мағрурланган билгувчилар қошида айбдор ва тангрининг қаҳрига дучордир. Ўзини кўтаришдан (худписандликдан) бутга чўкиниш яхшироқдир.

—●—

ТИЛГА ихтиёрсиз — халқ ўртасида эътиборсиздир. Тили ёмон халқ кўнглига жароҳат етказгани каби, ўз бошига ҳам офат етказади. Хушгап сўзни юмшоқлик ва келишув билан айтади, кўнгилга келадиган юз ғам унинг сўзи билан қайтади. Имкони бор ҳар бир яхшилик — сўз орқалидир.

—●—

ҚАНОАТ — тортинчоқликнинг негизидир, шараф ва иззатнинг тантанасидир. Қаноатли қашшоқ — бадавлатдир ва шоҳ билан гадойга иши тушмайдир. Тамахўрликнинг далили: давлатли таъмагир — хор ва пасткашдир.

—●—

КЎП дегувчи, кўп егувчи — дўзах тўрига ошиқиб кетувчидир. Сўзлашга берилган ва ейишга қўл бўлган киши — ҳикмат шарафидан четлашган ва маҳрумдир. Ҳасадчи — бемор, балки ҳалокатли касалга гирифтордир.

Ғийбат қилувчи — нажосат егувчи.

Қорадорихўр ва нашаванд — одамзод номусини букувчидир. Тамаъгирнинг умри бекорга кетади ва қийинчилиги ортиб туради.

—●—

ЭР кишига безак ва зийнат — илму ҳикматлар, яхши кийиниш хотинлар учун безакдир. Илм ўқиб уни ишлатмаган, шудгор қилиб деҳқончилик қилмаганга ўхшар ёки уруғ сочиб ҳосилдан баҳра олмаганга ўхшар.

Илм ўқиб дуруст ишлата
билмади,
Гўё уруғ сочиб ҳосил ола
билмади.

—●—

Оз демоқ ҳикматга сабаб оз емоқ соғлиққа сабаб. Оғзига келганни демоқ нодон иши ва олдига келганини емоқ ҳайвон иши.

Тўплаб, нашрга тайёрловчи: филология фанлари номзоди

Ҳасанхўжа МУҲАММАДХУЖАЕВ.

НАВОИЙ ВА АБАЙ

УЛУҒ ШОИР Алишер Навоий ижодидан ўрнак олиб, ундан баҳраманд бўлмаган ижодкорни камдан-кам учратамиз. Хусусан, қардош халқлар адабиётининг машъаллари бўлмиш — Фузулий, Кишварий, Мирзо Фатали Охундов, Маҳтумқули, Зелили, Абдулла Тўқай, Қаюм Носирий, Бердақ, Ажниёз ва Абай каби ижодкорлар улуғ сиймони ҳурмат билан тилга олиб, юксак баҳо берганлар. Унинг ижодий чашмаларига назира боғлаб, бу билан ўзларига устоз сифатида унга эҳтиром билдирганлар. Қорақалпоқ адабиётининг классиги Бердақ:

Чор китобдан тура қочдим,
Навоийдан савод очдим.
Фузулийдан дурлар сочдим,
Дилбарларни излар эдим, —

деса, XIX аср қозоқ адабиётининг буюк чўққиси бўлмиш Абай Қўнонбоев ўзининг 1859 йили 14 ёшида ёзган бир шеърида:

Навоий, Саади, Фирдавсий,
Фузули, Шамси, Сайхали,
Ҳожа, Ҳофиз — бу ҳаммаси,
Мадад бер, я шагири фарьяд, —

деган эди.

Дарҳақиқат, Абай улуғ шоир ва мутафаккир Алишер Навоий ижодини кенг мутолаа этиб, унинг асарларидан ғоят таъсирланади. У яратган бадиий жиҳатдан баркамол асарларга ижодий ёндошиб, баъзиларига муҳаммас боғлайди. Моҳир сўз устаси, ажойиб олим Мухтор Авезов: «...унга (яъни Абайга — Қ. С.) тиллари тушунарли бўлганлигидан Навоий, Фузулий асарлари кўп таъсир этган. Айниқса, Абай Алишер Навоийни энг яқин устоз деб билади ва унинг асарларидан ўрнак олади», — деганди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Абай илк ижодини Низомий, Фузулий, Алишер Навоий каби буюк сиймоларга тақлид қилишдан бошлаган бўлса, кейинчалик ўз камолоти йўлида улардан ижодий таъсирланиб янгидан-янги асарлар яратади. Натижада у Шарқ классиклари мактабларидан маънавий озуқа олиб, доимо кўп ўқиб, кўп изланувн туфайли ўзи ҳам ўзгаларга ижодий таъсир этадиган буюк шоир, аллома даражасига кўтарилади.

Абай Шарқ шоирлари, шу жумладан, Алишер Навоий ижодини ўргана бориб, улардан таъсирланган ҳолда асарлар яратар экан, шеърларида инсофсизлик, ҳийлакорлик, адолатсизлик, шафқатсизликларни қаттиқ танқид остига олиб, буюк инсоний фазилатларни юқори баҳолайди.

Маълумки, Алишер Навоий ўз атрофидаги олим, санъаткор ва шоирларнинг ўз ижодига бепарволик билан қараб пала-партиш асарлар яратганлигини ёқтирмаган. Абай Қўноқбоев ҳам ўз давридаги қозоқ шоирларининг сифатсиз шеърларини қаттиқ танқид остига олади. Масалан, Алишер Навоий ўз замонида яшаган ялқов шоир Осифийга: «Демак, сиз ёзган ҳар юз мисра шеърнинг баҳоси бир пул экан», деса, Абай ҳам ўз замонида мантиқсиз шеърлар тўқиб, «шоирман» деб юрган Чўртонбой, Дувлат каби жировларни кескин қоралаб:

Чўртонбой, Дувлат билан Бухор
жиров,
Шеърлари бошдан оёқ
алғов-далғов.
Мағзини чақадиган одам бўлса
Ҳар мисрада камчилик сезар
дарров, —

дейди.

Алишер Навоий ҳақиқий инсонни улуғлаб, халқ манфаатини кўзлаган кишиларни ҳаммадан юқори қўйиб:

Одамий эрсанг, демагил одами,
Они ким, йўқ халқ ғамидин ғами,—

деса, Абай Қўнонбоев ҳам халққа хизмат этишни, халқ фарзанди бўлишни алоҳида уқтиради. Шунинг учун ҳам у «Отанг фарзанди бўлма, одам фарзанди бўл», деган ибратли мақолни кўп қайтаради.

Шунингдек, Алишер Навоийнинг «Ҳайрат ул-аброр» асаридаги бадиий асарнинг шакл ва мазмун бирлиги ҳақидаги фикрларига Абай Қўнонбоевнинг «Ўлан — сўзнинг подшоси, сўз сараси» шеъри жуда ҳам ҳамоҳангдир. Алишер Навоий:

Назмда ҳам асл анга маъни дурур,
Билсун анинг сурати ҳар не дурур,
Назмки маъни анга марғуб эмас,
Аҳли маоний қошида хўб эмас.
Назмки ҳам сурат эрур хуш анга,
Зимнида маъни доғи дилкаш
анга, —

деса, Абай Қўнонбоев ҳам ўз шеърида:

Ўлан — сўзнинг подшоси, сўз
сараси,
Қийиндан қийиштирар эр доноси.
Тилга енгил, юракка илиқ тегиб,
Теп-текис, силлиқ келсин
айланаси, —

деб таърифлайди.

Алишер Навоий ўзининг «Сабъаи сайёр» асарининг муқаддимасида сўз ва бадиий ифода билан маҳоратни алоҳида эътибор ила таърифлаб, сўзни жавоҳирга ўхшатган бўлсалар. Абай Қўнонбоев ҳам сўзнинг мазмунини олтинга, шаклини эса кумушга ўхшатади.

Мана ўз-ўзидан равшанки, ҳар иккала шоир шеърларида бир-бирига мос келадиган ҳамоҳанг ғоялар, ўхшатишлар, бир-бирига яқин мавзулар анча. Бу эса ўз ўрнида Абай Алишер Навоий даҳосига катта ҳурмат билан қарагани, ундан ибрат олиб маънавий завқланганлигига бир далилдир.

Шунингдек, Абайнинг «38-нақлия сўзи», «Йигит сўзи», «Қиз сўзи», «Қозоқнинг оқ кумушдек кенг манглайли» каби қатор шеърларида ,«Қозоқларнинг келиб чиқиши ҳақида бир неча сўз» асарида ҳам Алишер Навоийга эргашганлигини, ундан илҳомланганлигини кўришимиз мумкин.

Умуман айтганда, шеърият султони Алишер Навоийнинг ранг-баранг ижод жавоҳирлари қозоқ халқи томонидан ҳам ғоят эъзозланиб, қардош қозоқ халқининг маънавий мулкига айланмоқда. Чунки, унинг асарларини қозоқ халқ оқинлари, бугунги кундаги ёзма адабиёт вакиллари ҳам кунт билан ўқиб, ундан олам-олам завқ олмоқдалар. Шу жиҳатдан ҳам Мухтор Авезов: «...Фирдавсий, Навоийлар қозоқлар учун ўз классиклари бўлиб ҳисобланади», деганида бутунлай ҳақлидир.

Қалдибек СЕЙДАНОВ,
филология фанлари номзоди, доцент.

ЯНА БИР ЯНГИ ШИФОХОНА

ПОЙТАХТНИНГ КУЙБИШЕВ РАЙОНИДА ЯНГИ ПОЛИКЛИНИКА ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

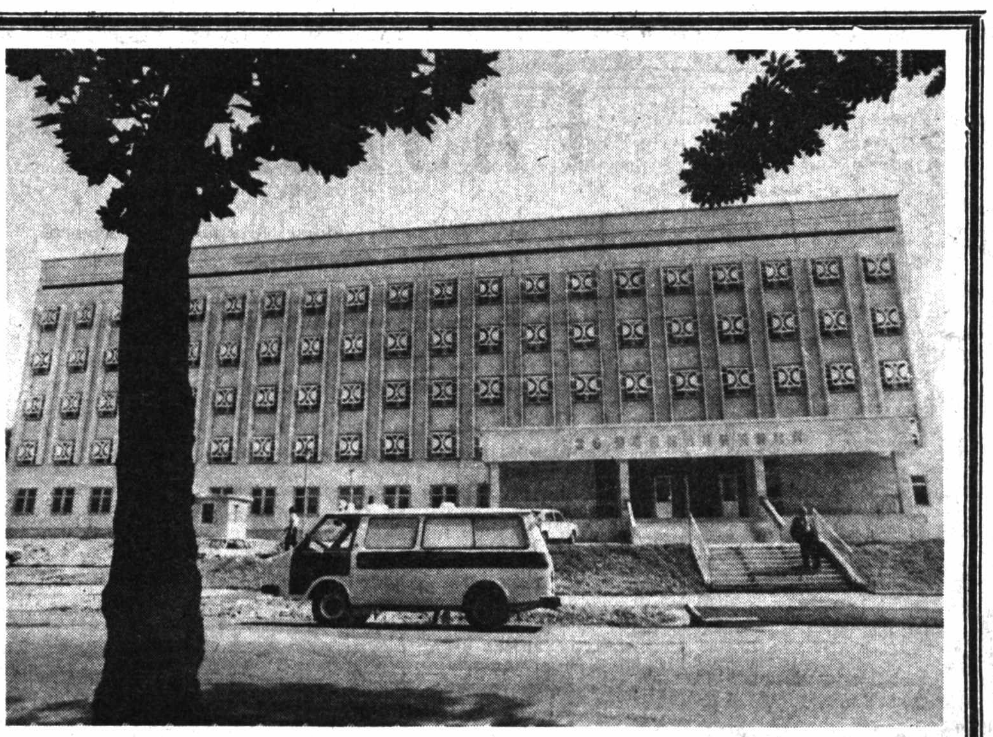

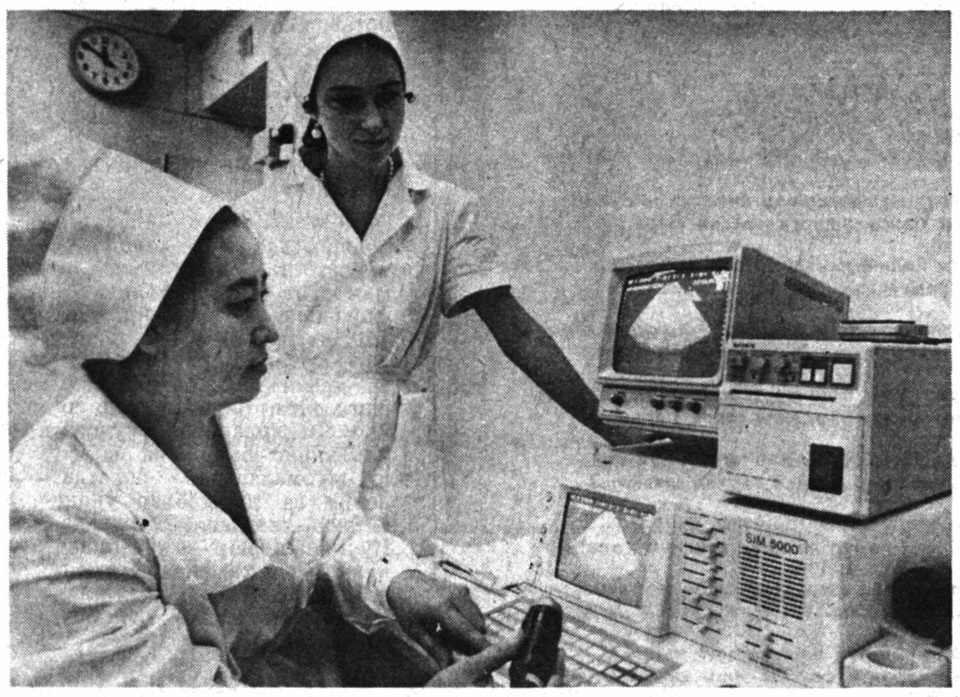

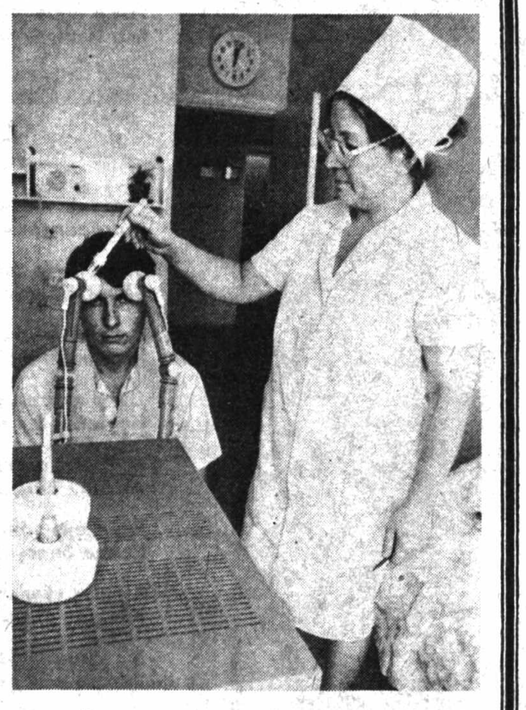

Тошкент шаҳрининг Қорасув мавзеси йилдан-йилга кенгайиб, аҳолиси сони ортиб бормоқда. Кичик бир шаҳарчани эслатувчи мавзеда аҳоли эҳтиёжи учун зарур шарт-шароитлар мавжуд. Лекин алоҳида бино йўқлиги сабабли поликлиниканинг бўлимлари бир-биридан узоқ ва ноқулай эди. Бемор навбатга ёзилган талонни бир жойдан олса, шифокор қабулига кириш учун бошқа бинога борарди. Хуллас, поликлиника бўлимлари бир-биридан 300 метрдан 4 километргача бўлган масофада тарқоқ эди. Энг ёмон томони акушерлик-гинекология бўлими умуман йўқлиги учун ҳомиладор аёллар «Тащавтомаш» мавзесидаги 13-поликлиникага қатнардилар. Бундай сарсонгарчиликка чек қўйиш мақсадида Ўзбекистон халқ депутатлигига шу мавзедан сайланган Шавкат Мирзиёев поликлиника учун янги бино қуриш ташаббуси билан чиқди. Унинг бу таклифини шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг бошлиғи Қ. Ризаев, Халқ депутатлари район Совети раиси Ш. Нусратов, район соғлиқни сақлаш бўлими мудири К. Расулова қўллаб-қувватлашди ва бу ишни амалга оширишда катта ёрдам беришди.

Ниҳоят куни кеча Қорасув мавзесида янги 5 қаватли поликлиниканинг тантанали очилиш маросими бўлди. Район соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири Клара Расулова йиғилганларнинг барчасини бундай қувонч билан қутлади. Ҳамда бинонинг тез ва сифатли қад кўтаришида жонбозлик кўрсатган 4-трестга қарашли 6-қурилиш бошқармасининг бошлиғи Павел Саркисовга барча тиббиёт ходимлари номидан ташаккур билдирди. Шунингдек, шифокор-терапевт Ўскан Ғозиев, маҳалла қўмитаси раиси Сайфуддин ака Оқмирзаев, меҳнат фахрийси Муҳаббат ая Ёқубова аҳолининг чексиз миннатдорчилигини ўз қалб сўзлари орқали изҳор этишди. Сўнгра жумҳурият соғлиқни сақлаш вазири Шавкат Каримов мазкур поликлиника ўз қулайликлари билан райондаги энг яхши шифо маскани эканини таъкидлаш билан бирга барча шифокорларни инсон саломатлиги йўлида ҳалол ва фидойилик билан хизмат қилишга чақирди. Бу борада нимаики зарур бўлса ёрдам беришга тайёр эканини айтди. Шундан сўнг алвон лента қирқилиб, поликлиника аҳолига ўз бағрини очди.

Бу янги муассасани кўздан кечирар эканмиз, юқорида айтилган гапларга тўла ишонч ҳосил қилдик. Бу ерда 9 та бўлим бўлиб, унда бўғим ва бод, юрак, ошқозон, томоқ, қулоқ ва бурун, буйрак ва сийдик йўллари хасталиклари даволанади. Шунингдек бу шифохонада флюорография, рентген, касалликни аниқлаш хоналари мавжуд. Уқалаш, эмлаш, буғ ва мой буғи билан даволаш, шифоли бадан-тарбия хоналари ҳамда қон ва сийдикни анализ қилувчи лаборатория иш бошлади. Булардан ташқари бинонинг 2-қаватига 20 ўринли кундузги стационар жойлашган бўлиб, унда касалхонада ётишга имкони бўлмаган кишилар кундузи ётиб даволанишади.

— Бино учун 1 миллион 650 минг сўм маблағ сарфланиб,— дейди бош шифокор Озодахон Юсупова,— шундан 360 минг сўмига Италия, Германия, Япония мамлакатларидан асбоб-ускуналар сотиб олдик. Энди беморлар шу ернинг ўзида ҳар қандай муолажани олиб, даволанишлари мумкин.

Дарҳақиқат, мазкур 36-поликлиника ўз жиҳозлари-ю қулайликлари билан Ўрта Осиёда ягона, десак муболаға бўлмайди. Бу ерда кишилар саломатлигини тиклашда невропотолог Румия Раҳматулина, травмотолог Улмас Назарова, акушер-гинеколог Валентина Долгова, ҳамшира Мақсуда Минбоева сингари кўплаб тажрибали шифокорлар хизмат қилишяпти.

Р. УСМОНОВА.

● **СУРАТЛАРДА: фойдаланишга топширилган янги даволаш муассасасидан лавҳалар.**

Сураткаш В. ТУРАЕВ.

ДЎСТЛИК КЕЧАСИ

Яқинда Янгийўл шаҳридаги «Ғалаба» кинотеатрига шаҳар ва ноҳия меҳнаткашлари тўпландилар, Ҳиндистоннинг Тошкентдаги элчихонаси вакиллари ташриф буюрдилар. Элчихона бош консулининг биринчи ёрдамчиси Амон Кумар Кери бошчилигидаги вакиллар меҳнаткашлар билан суҳбатда бўлиб ўзбек ва ҳинд халқлари ўртасидаги дўстона муносабатлар ҳақида илиқ гаплар айтдилар. Шундан сўнг катта концерт дастури намойиш қилинди.

Саҳнада янграган ҳинд ва ўзбек қўшиқлари кўпчиликка манзур бўлди. Ҳиндистонлик меҳмонларнинг куй ва қўшиқларга монанд рақслари даврага янада файз киритди. Кеча сўнгида «Ҳибсдаги икки ўғлон» номли янги ҳинд бадиий фильми намойиш қилинди.

Қ. ЖУМАҚУЛОВ.

Муштарий мактуби

ҲАММАГА МАНЗУР БЎЛАРДИ

Мен «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг доимий мухлисиман. Рўзномада бериб борилаётган турли хил мақолаларни ўқиб бораман ва келгуси сонларини интизорлик билан кутаман. «Замон ва ёшлар», «Адабиёт саҳифаси», «Дугоналар», «Ўйингоҳ» ва спорт ҳақидаги мақолалар жуда ёқади. Мен севимли рўзномамизга 1992 йил учун ҳам обуна бўлдим. Истардимки, унда «Мушоира—92», «Муҳаббатнома», «Дам олиш саҳифаси», «Ёш ижодкорлар билан суҳбат», «Бошқотирмалар» каби саҳифалар ва турли хил ҳажвиялар, мақолалар бериб борилса. Иложи бўлса, севимли командамиз «Пахтакор» ўйинчилари билан учрашувлар олиб борилса, мухлисларга ҳам маъқул бўларди, деб ўйлайман. Келгуси йил «Тошкент ҳақиқати» рўзномасида ниятларим, албатта, амалга ошади деб ишонаман.

Зулфия ЕРМАТОВА,
Ангрен шаҳри.

ҲАР ЙИЛИ СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ

1992 йили давлат ички ютуқ заёми облигациялари бўйича саккиз марта ютуқли ўйинларини

ЎТКАЗАДИ

Балки ҳар бир ўйинда сизга бахт кулиб боқар!

15 февраль ва 30 март;
15 май ва 30 июнь;
15 август ва 30 сентябрь;
15 ноябрь ва 30 декабрларда

Ўтказиладиган ўйинларда қатнашувчи облигациялар эгаларини

300, 500, 1.000, 2.500, 5.000, 10.000, 25.000 сўмлик ЮТУҚЛАР КУТАДИ

25.000 сўмлик ютуқ эгалари «Волга» ёки «Жигули» автомашиналарини, 10.000 сўм ютганлар эса «Жигули» автомашинасини навбатсиз сотиб олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Давлат ички ютуқ заёми облигациялари Тошкент вилоят жамғармалар банкининг барча муассасаларида сотилмоқда.

Сиз бугун уларни сотиб олсангиз, шу йилнинг қолган учта ютуқли ўйинида қатнашишингиз мумкин.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ БОШҚАРМАСИ.

«ЭРА» ЖУМҲУРИЯТ ТАЖРИБА-ТИЖОРАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ АГЕНТЛИГИ.

● *ДАИ ходими минбари*

ФАЛОКАТГА ЙЎЛ ОЧМАНГ

Баъзан улфатлар учрашиб қолишса, дарров ресторан ёки чойхонага йўл олишади, дастурхон усти нознеъматларга тўлиб кетади. Албатта, бундай пайтда ичкилик ичилиши турган гап. Шундан кейин нархи осмонда бўлса ҳам арoқ шишалари бўшайверади, то кўзлар «ғилай»лангунча қадаҳлар урииштирилаверади. «Энди бизга узр,— дейди енгил машинаси бор улфатлардан бири.— Рулдаман...». Қарангки, узр сўраётган азамат бинойидек кайф, у биринчи қадаҳни бўшатишдан олдин рулда эканлигини ўйламаган, бироз «қизишиб» олгач, машина бошқаришини эслатяпти...

Чин дўст ўз дўстига арoқ ичирмайди, агар нафси бузуқлик қилиб ичиб қўйса, машинада йўлга чиқишига йўл қўймайди. Афсуски, орамизда рулдаги оғайнисига қадаҳ тутиб, уни йўлга кузатиб қўядиган кишилар топилиб турибди. Маст ҳайдовчини олдинда нималар кутаётганлиги эса номаълум.

Шу йилнинг 8 ойи мобайнида вилоят бўйича 1464 та йўл-транспорт ҳодисаси рўй берган, 121 та бахтсиз ҳодисанинг сабабчиси-ичкилик. «Дўстлик», «соғлик» учун кўтарилган қадаҳлар 304 кишининг ҳаётига зомин бўлди, 1634 кишини майиб қилиб қўйди.

Шу йилнинг 3 август куни Коммунистик районида Қўчқор Сугуров енгил автомашинасини маст ҳолда бошқариб, қарши томондан келаётган «КамАЗ-5511», «98—00 ТШН» автомобили билан тўқнашиб кетди. 2 киши ҳаётдан кўз юмди, бир киши жароҳатланди. Шу воқеанинг эртасига Ёқуб Анорбековларнинг хонадонида йиғи овози эшитилди, қариндош-уруғларни ғам босди. Шу куни «ГАЗ-24» енгил автомашинасида йўлга чиққан Ё. Анорбеков уйига қайтмади, у бошқараётган машина қарши томондан келаётган машинага урилиб кетди. Текширишда Ёқубнинг кайфи борлиги аниқланди. Кўрдингизми, «яхши» ниятлар тилаб ичилган арoқ бир оилани мотам либосига ўради.

ДАИ ходимлари шу йилнинг ўтган 8 ойи мобайнида 6068 ҳайдовчининг транспорт воситаларини маст ҳолда бошқараётганлигини қайд этдилар. Уларнинг 4624 нафари шахсий машина эгаларидир. Тузуккина жойда ишлайдиган, бошқаларга ибрат кўрсатадиган кишиларнинг ўзи машиналарини маст бўлиб ҳайдаётганларида ушландилар. Масалан, Ўрта Чирчиқ район маданият Уйининг директори Мираҳмад Мирсолихов, Ангрен шаҳар ресторани директори Абдунабиев, Ғалаба районида цех бошлиғи бўлиб ишлайдиган Жўра Исмоилов, чинозлик таъминотчи Сабри Ашиқовлар дўстлар даврасида қадаҳ уриштиришгач, иккиланмасдан ўз машиналарида йўлга чиқишган. Улар йўлларини тўсиб, машиналарини олиб қўйган ДАИ ходимларидан хафа бўлишлари мумкин. Лекин ҳеч қайси ДАИ ходими маст ҳайдовчини қўлини кўксига қўйиб, кузатиб қўймайди. Баъзан маст ҳайдовчилар пана йўллардан ўтиб кетадилару, бирор фалокатга йўлиқадилар. Чунки ичкиликнинг озгина миқдори ҳам ҳушёрликка салбий таъсир кўрсатади.

Йўл-транспорт ҳодисаларининг кўпайиб кетаётганлигининг бош сабабларидан бири—давлат автокорхоналари раҳбарларининг лоқайдликлари, ошна-оғайнигарчиликка боришлар, ўринсиз «андиша»лардир. «Кўнгилчан» раҳбарлар вилоят автомобиль назорати бўлимидан юборилган хатларга ўз вақтида жавоб бермайдилар, қоидабузарларга тегишли жазо чораларини қўлламайдилар. Агар ана шу нобоп одатимизни йўқотмасак, қатъиятлик кўрсатмасак фалокатларга йўл очган бўламиз.

Мирзааҳмад МИРПЎЛАТОВ,
вилоят ички ишлар бошқармаси давлат автомобиль назорати бўлими ходими, милиция лейтенанти.

ЗАРКЕНТНИНГ УМИДЛИ ФУТБОЛЧИЛАРИ

Вилоят биринчилигининг «А» гуруҳида иштирок этаётган Паркент ноҳияси «Ленинобод» совхозининг «Заркент» командаси жамоаси ўсмирлар ўртасида жумҳурият «Чарм тўп» мусобақаларининг ғолиби бўлган эдилар.

Яқинда Иваново шаҳрида ўсмирлар ўртасида ўтказилган Бутуниттифоқ «Чарм тўп» мусобақаларида паркентликлар жумҳуриятимиз шарафини ҳимоя қилиб, муносиб қатнашишди. Шуниси қувончлики, «Заркент»нинг ҳужумчиси Дониёр Одилов мусобақанинг энг яхши ўйинчиси, дарвозабон Бўрон Аҳмедов эса энг моҳир дарвозабонга ажратилган алоҳида совринларни қўлга киритдилар. Команда таркибидаги Исроил Тўраев, Рустам Шукуров, Элёр Султонов, Хайрулла Одиловлар ўзларининг чиройли, тезкор ўйинлари билан мухлислар ҳурматини қозондилар.

Т. НИШОНОВ.

УСТАХОНА ҚУРИЛДИ

Ворошилов номли жамоа хўжалигининг учинчи участкаси яқинидаги Санам қишлоғи аҳолиси шу кунгача этикдўзлик хизматидан фойдаланиш учун қўшни қишлоқларга югурардилар. Яқинда бу борада улар учун қулайлик яратилди. Бу ерда янги этикдўзлик устахонаси қурилиб ишга тушди. Уста Аширмат Худойқулов хизматидан мижозлар мамнун бўлишмоқда.

А. МАҲКАМОВ,
Оҳангарон райони.

Муҳаррир
И. НАСИМОВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

Тошкент шаҳар халқ таълими бошқармаси «ТАШЭКС» БИРЛАШМАСИГА МАЛАКАЛИ ИШЧИ КАДРЛАР ТАЙЁРЛОВЧИ

17-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

9—11 синф ҳажмидаги маълумотлиларни қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Кенг профилдаги станокчи (токарь), электр-газ пайвандчи, кўприкли кран машинисти, механика-йиғув ишлари чилангари, автомобилни таъмирловчи чилангар.

8 синф маълумотига эга бўлган ўқувчиларга бепул кўчалик ва ишчи кийимлари, 2 маҳал иссиқ овқат, 40 сўм стипендия берилади. 10 синф маълумотига эга бўлган ўқувчиларга шартнома асосида 100 сўм стипендия берилади.

Махсус гуруҳ ўқувчилари практикасини ва кейинчалик армия хизматини Ўзбекистонда, ТуркВО қўмондонлигининг автомобиль таъмирлаш корхонаси ва ҳарбий қисмларида ўтайдилар.

Ўқиш даврида ўқувчиларга ДОСААФнинг автомобиль курсларига йўлланма берилади ва улар автомобиль транспорти «С» категорияли ҳайдовчилик гувоҳномасини оладилар. Аълочи ўқувчиларга Тошкент автомобиль йўллари олий билимгоҳига имтиёзли йўлланма берилади.

ДИҚҚАТ:

Шу билим юртида, енгил автомобилларга техник хизмат кўрсатиш станцияси ҳамкорлигида очилган «Ўқув маркази», 2,5 ойлик пуллик курсларга қуйидаги касблар бўйича ёшларни қабул қилади:

Автомобиль двигателларини-карбюраторларни созловчи чилангарлар;

Автомобиль электр жиҳозларини-аккумуляторларни созловчи чилангарлар;

Автомобиль юриш қисмларини-кузовларни созловчи чилангар.

Пул тўлови 400—436 сўм ҳажмида.
Практика-автосервисларда ўтилади.

Битирган ўқувчиларга касб ва разряд бўйича гувоҳнома берилади.

Ўқувчилар ёши 17—35. Бу йўналишдаги касблар автосервисларда ишлашга ёки хусусий, кооператив автомобиль ремонти устахоналари очишда қўл келади.

ШОШИЛИНГ! БУ ГУРУҲЛАРГА ФАҚАТ 10 КИШИДАН, ТАНЛОВ АСОСИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш — асосий ўқув ёки иш жойидан ажралмаган ҳолда олиб борилади.

Бизнинг манзилгоҳ: Тошкент шаҳри, Содиқов кўчаси, 17-ҳунар-техника билим юрти (4, 5-троллейбусларнинг «Экскаватор заводи» бекати, 3, 23, 29-трамвайларнинг «СТАРТ» ўйингоҳи бекати).

Мурожаат учун телефонлар: 68-67-09, 68-68-74.

ЙИГИТЛАР ВА ҚИЗЛАР!

Агар Сиз Ўрта Осиёдаги энг йирик корхоналардан бири бўлмиш Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилмоқчи ва Тошкент техника дорилфунунида таълим олмоқчи бўлсангиз

8-ТАЖРИБАВИЙ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА ЎҚИШГА КЕЛИНГ!

Бу ерда Сиз учиш аппаратларини йиғувчи-чилангар, механика-йиғув ишлари чилангари, саноат ускуналарини таъмирловчи чилангар, рақамли дастур воситасида бошқариладиган дастгоҳларнинг оператори, токарь фрезерчи, кенг қамровли дастгоҳчи касбларини эгаллаб чиқишингиз мумкин.

Таълим ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.
9-СИНФЛАРНИ БИТИРУВЧИЛАР ТАЖРИБА ГУРУҲИДА ЎҚИЙДИЛАР ва 2 ЙИЛ ДАВОМИДА ЎРТА МАЪЛУМОТ ҲАМДА КАСБ ЭГАСИ БЎЛАДИЛАР.

Бир йиллик гуруҳлардаги 9-синф битирувчилари ишчи малакасини эгаллайдилар.

11-синфни битирувчилар ойига 115—150 сўм миқдорида стипендия олиб ўқийдилар ва 6 ой давомида касб эгаллаб чиқадилар.

Ўқиш даврида ўқувчилар овқат, кийим-бош билан таъминланадилар. Улар Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли пансионат ва профилакторийда дам олиб, соғлиқларини мустаҳкамлашлари мумкин.

Ўқиш вақти меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини «аъло» баҳолар билан битирганлар Тошкент техника дорилфунунига ўқишга юбориладилар.

Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтган бошқа шаҳарлик ўқувчиларга ётоқхонадан жой берилади.

Билим юртига қуйидагича борилади: 10, 23, 27-трамвайлар, 18, 48, 97-автобуслар; 1, 10, 14, 18, 24-троллейбусларнинг «Ленинград» меҳмонхонаси» бекати.

Манзилимиз: 700128, Усмон Юсупов кўчаси, Авиацияторкўчаси, 10-уй. Телефонлар: 41-57-54.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ВАЗИРЛИГИ
М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

1 ва 2 октябрь соат 19.00 да

Ўзбекистон диёрида илк бор Ҳиндистон санъат усталарининг

КАТТА КОНЦЕРТИ

Бутун дунёда машҳур

«РАНЖАНИ»

ҲИНДИСТОН ХАЛҚ АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИ
ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ АРТИСТИ
БОБОМУРОД ҲАМДАМОВ
ИШТИРОКИДА
ТЕАТРЛАШГАН ТОМОШАЛАР НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ

Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Халқ депутатлари Акмал Икромов районн Кенгаши ва ижроия қўмитаси Ҳабиб Абдуллаев номли маҳалла қўмитасининг собиқ раиси, Улуғ Ватан уруши ветерани, шахсий пенсионер

Зоҳид ОБИДОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қилиб, марҳумнинг оила аъзолари, қариндошлари ва биродарларига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: мафкура — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт—325749; маҳаллий Кенгашлар ҳаёти—325733; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик ва спорт — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

● Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: 5987. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 19.10. 44 минг нусха босилди.